

Як перемогти в битві з пластиком?

ЮЛІЯ КАРПИЦЬКА

1 ТРАВНЯ 2019

«Україна без сміття» – таку багатонадійну назву має екологічний проект, який уже чотири роки впроваджує культуру сортування відходів і формує екологічне мислення в українців. Волонтерська ініціатива, що виникла 2015 року, швидко переросла в насправді масштабну справу: зараз «Україна без сміття» – це громадська організація, яка має кілька напрямків діяльності й низку освітніх і соціально орієнтованих проектів. До них належить, зокрема, громадська станція глибокого сортування «No Waste Recycling Station», двері якої відчинені для всіх, хто бажає перетворити своє сміття на ресурс, що уникне звалища й отримає нове життя у вигляді переробленої сировини. Ми поспостерігали за роботою станції сортування й поспілкувалися з менеджеркою зі зв'язків із громадськістю Іванною Давиденко.

«No Waste Recycling Station»

На Саперно-Слобідській, 25/4, у суботу зранку доволі людно: у двері, на які з закликом побороти навалу пластику вказує герой коміксу «Марвел», щохвилини входять люди з великими пакетами. Так станція сортування виглядає ззовні. Зайшовши всередину, можна побачити понад 40 контейнерів для сортування вторинної сировини й невеличку соціальну крамницю екотоварів, які вмістилися на 200 квадратних метрах. Контейнери поділені на категорії, позначені кольором і ретельно підписані: папір – синій, скло – зелений, метал – білий, пластик – жовтий, небезпечні відходи – червоний. Окремо стоять контейнери для речей, які можна використати повторно: одяг, взуття, книжки, дрібна побутова техніка тощо.

«Принцип роботи станції сортування, відкритої для відвідувачів, – це не нова ідея: у тому самому форматі працюють станції у Швеції, а різниця лише та, що в Швеції на такі станції вхід платний, а у нас – безплатний. Сюди може прийти будь-хто, принести відсортовану заздалегідь вторсировину й віддати її на переробку. Тут є екоконсультанти, які допомагають людям сортувати та відповідають на запитання, сортувальники, які потім досортовують сировину, відповідальний за крамницю й начальник станції. У нас працюють і ті, для кого це основне місце роботи, і студенти, а іноді приходять допомагати волонтери», – розповідає

Іванна.

«No Waste Recycling Station»

На станції можна побачити відвідувачів різного віку: це й молодь, і сім'ї з дітьми, і старші люди. Вторинну сировину розкладають на великих столах, де її зручно розібрати на категорії й уже потім нести до відповідного контейнера. Дехто впорується з сортуванням самостійно, а тим, кому поки що складно зорієнтуватися, допомагають працівники станції. Після ретельного сортування сировина мусить потрапити на відповідний переробний завод, де її очищують і перетворюють на новий матеріал. Успішність переробки залежить від типу матеріалу, якості сировини й сумлінності сортування, тому відвідувачі станції теж відповідальні за подальшу долю вторинних ресурсів.

«У нас немає можливості посилати вторинну сировину за кордон, тому треба обирати серед варіантів, які є в межах України. Частину сировини ми віддаємо великому заготівельнику, який може накопичувати її й переправляти на переробний завод. Дещо розподіляємо самі: наприклад, коробки «Tetra Pak» віддаємо видавництву «Ранок», яке виготовляє з них дитячі книжки, ПЕТ-пляшки – на фастівський завод «Еко-втор», де з них роблять синтетичну тканину,

а скляні пляшки посилаємо на Гостомельський склозавод. Скло, між іншим, найкращий матеріал для ресайклінгу – його можна переробити стовідсотково. А ще ми постійно шукаємо нових переробників, щоб розширювати список сировини, яку приймаємо».

«No Waste Recycling Station»

Хоча на «No Waste Recycling Station» перелік позицій, які можна здати на переробку, найбільший в Україні, тут теж є певні обмеження: не приймають більшості небезпечних і медичних відходів, деяких видів «неліквідного» пластику, а також пластику, який контактував із жиром. Нещодавно тут з'явилася платна послуга утилізації за допомогою високотемпературного спалення, яку надає завод «Reenergy». Але самі організатори звертають увагу на те, що цей надзвичайний захід, хоч і не дає сміттю опинитися на звалищі, усе-таки не зовсім екологічний. Тому краще взагалі відмовитися від купівлі продукції в такому пакуванні.

«На станції діє правило: уся сировина має бути чистою й сухою. За цим стежать екоконсультанти. По-перше, щоб не приваблювати шкідників, поки сировина зберігається на станції, а по-друге, бо чисті ресурси значно цінніші, – пояснює Іванна. – Процес доочищення

доволі дорогий, тож у брудної сировини менше шансів бути переробленою. Особливо це стосується забруднення жиром, бо з такої сировини виходить низькоякісний продукт. Треба розуміти, що жоден пластик не переробляється повністю – максимум 60-70 % має шанс отримати нове життя, а 30 % домішок чи неліквіду піде у відходи. Через те, що в нас виробник не зобов'язаний наносити маркування на продукцію, іноді взагалі неможливо визначити тип пластику, і навіть марковане пакування може містити незазначені домішки, що ускладнює процес переробки».

«No Waste Recycling Station»

Крім станції сортування, «Україна без сміття» має проекти, які допомагають людям зорієнтуватися в екологічному інформаційному просторі. Адже є безліч міфів і стереотипів щодо практики сортування сміття. Дехто вважає збут вторинної сировини прибутковим бізнесом, а тому очікує винагороди за свій «сортувальний труд», у чийомусь інформаційному полі цієї теми просто нема, а чийсь інтересам практика сортування сміття взагалі суперечить.

«"Україна без сміття" має три основні напрямки діяльності – станція, діалог із владою й освіта населення. Наша основна мета полягає в тому, щоб змінити законодавчу базу в Україні. Адже

для того, щоб вирішити проблему зі сміттям, треба ухвалити низку законів – про обов'язкове сортування, про розширення відповідальності виробника. Саме тому значна частина нашої діяльності – діалог із владою. Ще один напрямок проекту – це освітні програми, за допомогою яких ми намагаємось донести до людей важливість сортування сміття: читаємо лекції для дітей і дорослих, проводимо екскурсії на станцію, пропонуємо послугу екоадаптації офісу. Інформованість населення вкрай важлива, тому що тільки масовий запит може посприяти справді глобальним змінам».

«No Waste Recycling Station»

У людини є вибір: узяти на себе відповідальність за своє сміття чи завдавати незворотної шкоди довкіллю, відсилаючи відходи на звалища й полігони. Та за що братися тому, хто ніколи раніше не сортував сировину?

«Передусім, не треба впадати у крайнощі, намагатись одразу досягти ідеалу життя без сміття й картатися, якщо щось не вдалося, – радить Іванна. – Варто почати з найпростіших кроків: усі ми знаємо, що так звані “санітари міста” – безпритульні – збирають вторинну сировину, тому можна просто скласти в окремий пакет папір чи скляні пляшки й залишити поряд зі смітником,

щоб у сировини був шанс потрапити до міських пунктів прийому. Потім піти далі: знайти в околиці пункт прийому й подивитися, що можна занести туди. Також варто запастися багаторазовими торбинками для покупок – це допоможе не використовувати зайвого пластику. Коли ми тільки починали, у нашій країні про екологію майже ніхто не говорив, але видно, як змінилася ситуація за останні кілька років: зараз можна знайти багато інформації про екодружні практики, зокрема про сортування. Якщо ось так потроху міняти свої щоденні звички, можна й не помітити, як зміниться життя».

ЮЛІЯ КАРПИЦЬКА

1 ТРАВНЯ 2019

Warning: count(): Parameter must be an array or an object that implements Countable in **/home/kairosbo/verbum.com.ua/www/wp-includes/post-template.php** on line **284**